

Poněvadž byl Zacheus malé postavy, nemohl Ježíše pro zástup spatřit. (3) Sestry a bratři, Zacheus moc nevyrostl. A přesto tento malý muž udělal velikou kariéru. Dotáhl to až na vrchního celníka. Hejtman nad celnými – tak jej označuje staletý překlad bible kralické. Dnes by se řeklo šéf celníků pro Jericho a okolí. Takový už nesedává na celnicích a mýtnicích. Už si svá léta na veřejnosti odkroutil. Teď už mu přísluší vyšší kompetence. A s nimi i vyšší příjem. Má kancelář a už jen pohodlně vybírá od ostatních, níže postavených výběřčích. Když už se mu nedostalo tělesného vzrůstu, tak se mu alespoň dostalo úspěchu. Převyšuje své okolí vlivem a mocí. Kolikrát se v dějinách ještě zopakuje tenhle napoleonský příběh, kdy si malí lidé, hnani svou malostí, vybudují velikou moc, aby si dokázali svůj význam?

Malý muž Zacheus udělal velkou kariéru. A také si ale udělal velikou ostudu. Byl vrchním celníkem. Arcicelníkem. Být celníkem nebylo tehdy žádné úctyhodné povolání ve státních službách. Clo se odvádělo Římanům čili nadřazeným okupantům, navíc pohanům s nepřístojnými zvyky. Už jen pouhý kontakt s nimi byl nábožensky podezřelý. A což teprve společenská neúnosnost takového povolání. Stát se celníkem znamenalo stát se kolaborantem. Jenže když ono to celnictví tolik láká... A vynáší... Člověk si od okupační vojenské správy pronajme nějaké místo, klíčové pro dopravu. Městskou bránu, most, nebo vytížený úsek cesty. A pak už jen vybírá poplatek od každého kolemjdoucího či kolemjedoucího. Poplatek za osobu, poplatek za zvíře, poplatek za zboží. Sazby nejsou pevně dány, výběřčí pružně testuje, jakou částku je kdo ochoten zaplatit. Tím vším Zacheus prošel. Léta strávil lidem na očích coby veřejný vydřiduch. Denár Římanům a denár sobě, denár Římanům, denár sobě. Žádný div, že mimořádně zbohatl a časem si koupil vyšší a bezstarostnější post. Žádný div, že ho druzí nemají rádi. Zradil svůj národ, zaprodal se cizákům, je to ztracenec, který zavrhl cestu otců. Zajímá ho vlastní prospěch, škodí vlastním lidem a znevažuje samotného Boha. Jmenuje se sice Zakcheus, Zakkaj, což údajně znamená „Spravedlivý“. Copak ale tenhle člověk je spravedlivý? Copak takhle vypadá správný život? Ne! Hříšník je to, hříšník přímo ukázkový.

Malý muž Zacheus sklidil velkou ostudu, má však v sobě velikou touhu. Co na tom, že

jím druzí opovrhují? On má svůj vnitřní svět. Má své skryté sny, má svá přání, o který dosud nikomu nic neřekl. Vždyť i my, lidé počestní, cosi tušíme o tajemné hloubce srdcí, kde máme uloženu touhu po štěstí, po lásce a porozumění, touhu po přijetí bez podmínek. Někdy si své tužby ani neuvědomujeme, ale nosíme je pevně v sobě. A pak nás překvapí, když náhle vyplují na povrch. Třeba pak o nich ani neumíme mluvit. (Spousta konfliktů mezi lidmi vzniká neschopností povědět si navzájem, co vlastně každý chceme.) Možná byl i Zacheus zaskočen svou touhou uvidět Ježíše. Možná nedokázal povědět, co to do něj vjelo, že se dal do klusu a běžel dopředu vyšplhat se na strom. Snad se v něm, člověku obrněném hroší kůží, snad se v něm ozvala touha, kterou kvůli svému vydřidušskému řemeslu dnes a denně umlčoval. Touha žít život, na kterém se neohrnuje nos. Touha ztratit nálepku hříšníka, zrádce, odpadlíka. Touha dojít uznání, touha být přijat a zahrnut do běžné společnosti. Už nestát na hraně mezi Římem a židovstvím, už nestát na hraně mezi pohanstvím a vírou. Zacheus kluše, aby zahlédl Ježíše. Neboť z doslechu správně ví, že Ježíš dokáže něco s jeho neutěšenou životní situací udělat. Ježíš přijímá lidi na hraně. Dovede k nim citlivě promluvit. Pohnout je k obratu, k nápravě, k nimž by se oni sami nikdy nerozhoupali.

**aby
jít.**

***Zacheus běžel napřed a vylezl na moruši,
Ježíše uviděl, neboť tudy měl
(4)***

Malý muž Zacheus spáchal jednu velikou trapnost. On, boháč s tučným kontem a s nádherným domem, šplhá po stromě jako nějaký kluk. Co jen si o něm lidé pomyslí? „Koukněte na toho výstředního milionáře! Peníze mu nestačí, ještě se musí předvádět.“ Leckdo ze spořádaných lidí v zástupu zakroučí pohoršeně hlavou. „To se nemůže držet při zemi? Musí se zase drát nad druhé výš a výš, prcek jeden!“ Jenže Zacheovi nejde o dobrou pověst. Ježíše touží spatřit. Přitahuje ho pověstný učitel, který má naději pro hříšníky. Ať si kdo chce co chce říká, Zacheus ho touží zahlédnout, přiblížit se mu. Snad už jen pouhý pohled z očí do očí udělá něco s jeho neuspokojivým životem. Trochu se obávám, abychom se my, skalní a věrní křesťané, nestali unáhlenými kritiky těch, kdo se všemožně touží přiblížit Ježíšovi. Obzvláště v zavedených církvích snadno pozvedáme obočí nad těmi, kdo za Ježíšem vyrazili teprve nedávno. Nesedí nám jejich divoká zbožnost, která se bezhlavě řítí kupředu a drápe se výš na nějakou tu duchovní moruši, o níž bychom se my ve své rozvážné víře ani neopřeli. Všichni tihle podivní horlivci mimo tradiční zástupy však v sobě mají cosi dobrého z dávného Zachea. Zacheus se chová výstředně a trapně, ale chová se tak kvůli Ježíšovi. A nechová se tak nadarmo.

Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“

(5) Tohle opravdu nikdo nečekal. Ježíš si Zachea nejen všimne, ale on jej i osloví a dokonce se k němu objedná na večeři. Jak víme, kolem Ježíše byl hustý zástup, a on si v té tlačenci vyhlédne zrovna Zachea. Už jsem říkal, že

se Zacheus netěšil dobré pověsti. Rozhodně nevedl příkladný život, označení hříšník dostal zcela právem. A právě tohoto malého muže Ježíš oslovuje. Pro všechny příští generace křesťanů zde Kristus vysílá důležitý signál. Základní hodnota člověka není v tom, co vykoná, nýbrž že je člověkem. Bůh miluje lidi nikoliv proto, že jsou dobří a dobré jsou i jejich činy. Bůh miluje lidi jednoduše proto, že jsou lidmi. Když nebeský Otec tvořil svět, tak člověkem dovršil celé stvoření. Já, vy a všichni lidé bez výjimky představujeme vrcholné Boží dílo, jsme Bohu nejmilejší ze všech tvorů. Včetně Zachea. Proto k němu Ježíš míří na večeři. Žádná zdvořilostní návštěva z donucení, žádná povinná večeře u místní honorace. Pro Ježíše je to přímo mesiášský, spasitelský úkol. Kristus přesvědčivě řekne.

Musím zůstat v tvém domě.

Je nutné, abych s tebou večeřel. Jsi pro mne člověk hodný pozornosti – i s tebou chci být. Přicházím k tobě navzdory tvé kolaboraci a nahamoněnému majetku, jdu za tebou navzdory tvému hříchu. Neboť já, Ježíš, tvůj hřích překonávám.

Tak pojd' už dolů, Zachee.

On rychle slezl a s radostí jej přijal. (6) Malý muž Zacheus prožívá velikou radost. Jsem přesvědčený, že nikdo v danou chvíli neprožíval větší radost než on. Jeho si vybral Ježíš. To on, Zacheus, bude dnes hostit slavného učitele Boží pravdy. Celý večer si bude moci povídat s vyhlášeným znalcem lidských životů. Konečně bude smět beze strachu poodhalit svou zneklidněnou duši. A nesklidí posměch, a nesklidí odmítnutí. Vzácný host přináší odpuštění, dává novou šanci každému, kdo není spokojen se svým životem. Vedle Ježíše si člověk znovu troufne věřit v přátelského Boha. Vždyť to není chladnokrevný soudce, nýbrž laskavý Otec. Kristus přece nehlásá, že jsme Boží obžalovaní, nýbrž že jsme Boží děti. Vedle Ježíše má člověk chuť opět se postavit před Boží tvář a začít znovu žít správně a čestně.

Zacheus řekl Pánu: Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým a jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.

(8)

Malý muž Zacheus si dává veliké předsevzetí: Napravit spáchané škody, rozdat své peníze chudým. Zdráháme se uvěřit jeho štědrým úmyslům. Prý čtyřnásobné odškodnění! Pán Ježíš předsevzetí však nezpochybňuje. Jistě zná rozměry lidské slabosti, ale proč by nyní mluvil o lidských nedostacích. Raduje se spolu se Zacheem.

domu.

Dnes přišlo spasení do tohoto

(9) Zacheus byl se svým

osobním životním příběhem ztracen mezi mravnějšími lidmi, ale nyní byl nalezen. Ježíš ho našel na stromě.

Neb

oť Syn člověka přišel, aby hledal a zachránil, co je ztraceno.

(10)

Však už prorok Ezechiel zachytil otázku z Hospodinových úst:

Což si libuji ve smrti svévolníka, zdalipak nechci, aby se odvrátil od svých cest a byl živ?

(Ezechiel 18,23)

Malý muž Zacheus prožívá velikou proměnu. Díky Ježíšově pozornosti. Kristus jej oslovil a nasměroval jej na novou cestu. Zacheus má chuť udělat něco se svým sice bohatým, ale nepovedeným životem. Kdesi tam na moruši v jerišské ulici začal veliký průlom, veliký zásah do života jednoho malého člověka. A co my? Říkáme si přece také, že jsme malí, obyčejní lidé. Avšak to, co slyšíme od Ježíše, ta dobrá zpráva o Božím pozvání nás vybízí na cestu následování. Nás stejně jako Zachea evangelium nenuceně zve k veliké osobní proměně. Zve nás k veliké radosti. Amen.

Ezechiel 18,1-4.21-23 103,1.2.5.6; 694; 355; 487 1. Timoteovi 1,12-16a

Kázání na 3. neděli po Trojici 2007.